

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 18 cor., pe jumăt. de an 10 cor., pe un sfert de an 6 cor. Pe o lună 2.40 C.

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUDAPESTA, VII., ILKA-UTCA
NRUL 36. :: TELEFON: 47—82.
MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 7 cor., pe jumăt. de an 3.50 cor. Pentru America pe un an 3 dolari.

In Belgradul cucerit

Dela cartierul de presă, 20 Octombrie. — Membrii cartierului de presă au petrecut două zile în Belgradul cucerit de trupele austro-ungare și germane.

După ce minele sîrbești au fost îndepărtate din Sava și Dunărea, circulă acum foarte des vapoare între Zimony și Belgrad.

Orașul — cum a fost stabilit acum precis — a suferit numai foarte puțin de pe urma bombardării noastre. Numai Kallimegdanul n'a fost cruțat de focul artileriei noastre. Zidurile groase ale cetă-

ții, zac prăbușite în ruine. Școala militară de acolo e găurită de granate, tot așa și biserica garnizoanei. Vechea vama amenință să se dărîme. Palatul regal a suferit stricăciuni. O granată a spart plafonul sălei de tron, făcând mari puștiiri în sala. Exteriorul palatului nu-i mult schimbat, și va trebui numai renovat foarte puțin. Universitatea și Teatrul Național sînt într'un hal fără de hal. Populația săracă sîrbă a rămas în Belgrad.

Ziarele franceze vorbesc despre sfârșitul războiului

Geneva, 20 Octombrie. — Din scrișul de acum al ziarelor franceze reiese că Franța întreaga se trezește parcă din adîncă-i orbire, de când cu eșuarea ofensivei anglo-franceze pe frontul apusan și de evenimentele surprinzătoare din Balcani.

„Journal” observă că Ententa prea a micșurat puterea diplomației puterilor centrale, cum a depreciat și forțele lor militare.

„Matin” scrie: Războiul se apropie de sfîrșit și lumea stă în fața unei deciziuni cumplite.

UN DISCURS AL REGELUI ROMÂNIEI

București, 20 Oct. — Cu ocazia celei de a 22-a aniversare a nașterii Principelui Carol, d. Ionel Brătianu, președintele consiliului, și d-nii miniștri Al. Constantinescu, dr. Angelescu, V. Antonescu și I. G. Duca s'au dus la palatul Cotroceni spre a prezenta felicitările lor Alteței Sale Regale.

Consiliul de miniștri a fost primit de Regele, Regina și de Principele Carol.

D. Ionel Brătianu, președintele consiliului, a exprimat Principelui Moștenitor în cuvinte călduroase, urările țarei și ale consiliului de miniștri.

M. S. Regele Ferdinand a răspuns printr'o frumoasă cuvîntare în care între altele a spus:

Atît în numele meu cît și al fiului meu, vă mulțumesc pentru cuvintele călduroase și urările ce îi aduceți cu prilejul zilei lui de naștere. Nu mă îndoesc că în inima lui tinăra aceste semne de dragoste găsesc un răsunset de vie recunoștință și îi vor fi un îndemn să muncească în sfera lui de acțiune cu rîvnă și cu dragoste pentru țară și neam.

Iubite Carol, este azi întâia aniversare ce sărbătorești ca Moștenitor al Tronului, căci anul trecut prea era proaspătă țărîna ce acoperea rămășițele pămîntului ale iubitelui nostru Unchiu pentru a putea petrece cu veselie ziua când ai ajuns la majoritate. Prea regretatul

țau unchiu aștepta ziua aceasta cu nerăbdare și în inima lui părintească El a vrut să te întâmpine la începutul vieții tale de bărbat cu cuvinte pline de dragoste și cu sfaturi ce erau să-ți fie neîncetat o călăuză.

Pentru tine sunt larg deschise porțile unui viitor plin de nădejde și să sperăm și de izbîndă. Totuși timpuri grele de furtună au însoțit ajungerea ta la vîrsta de azi și în inima ta caldă pentru țară acest an a lăsat impresii adînci și multe învățăminte ai putut trage din uriașă dramă ce se desfășoară împrejurul nostru. Dar cu cît mai întunecat este orizontul cu atît mai vie trebuie să stea înaintea ochilor tăi marea figură a Regelui Carol I, care te-a iubit ca pe un fiu și pilda de abnegațiune ce ne-a lăsat ca o moștenire sfîntă, și dacă urmezi maxima Lui «nîmic pentru mine, tot pentru țară» și deviza Casei noastre «Nihil Sine Deo» nu vei putea pași greșit.

Tu, iubite Carol, vei avea poate o sarcină mai ușoară decît a Acelora cari au muncit și muncesc înaintea ta și a căror inimă a bătut și bate așa de tare pentru neamul Românesc.

Ești iubit de popor, păstrează dragostea ce-ți poartă, dar în toate actele tale nu uita niciodată că mai lesne se pierde decît se câștigă iubirea și încrederea unui popor.

DIN ROMÂNIA

D. Brătianu respinge stăruințele d-lor N. Filipescu—Take Ionescu

Din București se anunță, că d-nii Nec. Filipescu și Take Ionescu prezentîndu-se din nou la prim-ministrul, Brătianu, i-au cerut ca să hotărască odată intervenția României alături de Ententa. D. Brătianu a răspuns, că România va interveni numai cînd interesele țării va cere aceasta. Acuma încă nu-i cazul.

Impresia în România provocată de retragerea lui Delcassé

Știrea sosită din Paris, despre prăbușirea urzitorului marelui război european, a ministrului de externe francez Delcassé, a provocat o senzație colosală în cercurile politice din România, cari văd în aceasta demisie cel mai bun indiciu că Ententa își dă seama că a pierdut partida în acest război.

Iată acum și comentariile presei din București asupra acestei demisii:

„Dreptatea” scrie:

Un fapt de o neasemuită importanță — de o importanță care echivalează pe cea a unei lupte decisive pe frontul de luptă — s'a petrecut ieri. D. Delcassé, ministrul afacerilor străine, al Franței, părăsit postul.

D. Delcassé, e fără îndoială, cel mai bine pregătit diplomat al Franței. El e ra cotat deasemenea, ca cel mai neîmpăcat dușman al Germaniei; acum vreo 10 ani fusese chiar acuzat că uneltea pentru deslănțuirea războiului franco-german, fapt pentru care a trebuit să părăsească Quai d'Orsay-ul și să stea multă vreme departe de un loc pentru care avea o incontestabilă pregătire. În meritele lui se trece deasemenea cimentarea alianței franco-ruse, pentru că a stat la Petrograd ca ambasador al Republicei, în tot timpul războiului balcanic.

În asemenea condițiuni, dat fiind competența netăgăduită a diplomatului Delcassé și groaza ce inspira el diplomației germane prin hotărîrea cu care conducea dușmănia franceză împotriva imperiului lui Vilhelm II. — e ciudat, că trebuie să părăsească Quai d'Orsay tocmai în împrejurările acestea.

Explicații sunt multe.

Între altele se aruncă, fără îndoială, în sarcina lui Delcassé pierderea partidei în Balcani. De mult d-nul Sasonov nu mai avea încredere în felul cum în-

BUDAPESTI KI

1915-OK

ATVETTE

telegea ministrul de externe al Franței chestiunile balcanice.

D-l Clemenceau isbucnișe de multe ori, cu impetuositatea-i cunoscută, împotriva metodelor lui Delcasse. Era acuzat ministrul afacerilor străine că întârziează prea mult asupra problemei sârbești, că a pierdut Grecia, că a dat faliment în rezolvarea problemei bulgare, că a îndepărtat Japonia de sfera împătritei înțelegeri.

Ultimul fapt care a provocat demisia d-lui Delcasse, a fost opunerea îndârjită a acestuia împotriva debarcării la Salonice. D. Delcasse era de părere să se păstreze toate forțele aliaților pentru ruperea frontului german în Franța, — fiind convins că întreprinderea militară inițiată în Balcani nu va isbuti.

Demisia d-lui Delcasse e socotită în cercurile germane ca o apropiere a păcii. Cel mai germanofob și cel mai rășboinic din toți miniștrii Franței și din toți oamenii ei politici, e, fără îndoială d-nul Delcasse.

Plecarea lui dela conducerea diplomației după ce în Rusia a plecat marele duce Nicolae dela conducerea armatei, însemnează — după părerea ziselor cercuri — încă o piedecă înlăturată din drumul păcii.

Se spune chiar că plecarea lui Delcasse e preludiul încheerii unui armistițiu, care va fi fapt împlinit înainte de Ianuarie.

Ziarul «Moldova» scrie:

O știre din Paris ne vestește că d. Delcasse, ministrul de externe al Franței, a demisionat.

Această demisiune, a aceluia, care a lucrat ani de zile la formarea formidabilei alianțe, care avea de scop încercuirea complectă a austro-germanilor, și care cunoștea prin urmare întreaga situație militară și politică atât a puterilor centrale, și natural și pe aceia a celor patru puteri aliate, a făcut o enormă senzație în toată lumea.

Infrângerea armatei rusești, eșecul ofensivei anglo-franceze, inutilitatea intervenției Italiei, precum și insuccesele din Dardanele pe de o parte, iar pe de alta intervenția Bulgariei în război, precum și refuzul Greciei și României de a se alipi de puterile Quadruplei, au făcut pe d. Delcasse să examineze cu răceală situația de azi a puterilor aliate și să întrevadă pentru viitor consecințele ei.

Demisia sa este în legătură cu grija ce o are marele om de Stat de a susține Franța dela aceste consecințe.

„Universitatea — ca instrument politic?”

Ziarul guvernamental «Viitorul» (dela 4 Octombrie st. v.) se ridică cu mare vehementă contra rectorului Universității din București, prof. dr. Toma Ionescu, fratele D-lui Take Ionescu, care în calitate de conducător al primului așezământ de cultură română cheamă pe profesorii la consfătuiri politice contra guvernului și regelui României.

Oficiosul român scrie în această privință următoarele:

„Speculând un ideal scump tuturilor, d.

dr. Toma Ionescu se străduiește să joace un rol. Și ca să-l joace mai bine, uzează și abuzează de calitatea d-sale de Rector al Universității din București.

Ca rector al Universității se adresează studenților în termeni incendiari, ca rector al Universității semnează Mesagiile, către preoți, învățători și săteni și tot ca rector al Universității îndeamnă pe săteni «să dea la mir» celor cari nu au darul să placă turbulentului profesor universitar. În sfârșit tot în calitate de rector al Universității d. prof. dr. Toma Ionescu rostește în fața unei adunări de club și a adunărilor politice ale «Federației Unioniste» discursuri mai mult de cât necuviincioase la adresa Tronului și compromițătoare pentru întregul corp profesoral.

D. Toma Ionescu, uită, se vede, că asemenea atitudini sunt incompatibile cu funcțiunea ce ocupă și nu-i trece prin minte să se întrebe dacă abuzând de această funcțiune, nu depășește intențiile celor cari l-au ales în scopul bine determinat de a administra Universitatea.

Azi ni se aduce la cunoștință că d-nul Toma Ionescu a adresat, tot în calitate de rector, invitațiuni profesorilor Uni-

versitari din București, pe cari îi cheamă la o consfătuire politică.

Scopul d-lui rector-agitator e evident; D-sa tinde să tîrască Universitatea, ca atare, în orbita unei agitațiuni politice.

Și totuși nu rectorul Universității din București se adresează colegilor săi, ci omul politic care scrie în ziare antidi-nastice și care se prevalează de întreita lui însușire de membru al «Acțiunii Naționale», al «Ligei Parlamentare» și al «Federației Unioniste».

Dar nimeni nu se mai poate lăsa azi înșelat. Aceste trei organizațiuni sunt fazele succesive ale uneia și aceleiași acțiuni politice, la începutul și sfârșitul căruia președe năzuința de contopire a două partide de opoziție, despărțite de un lung trecut de insulte reciproce, și unite azi de aceiași sete de putere. Avem cuvînt de a crede că dacă d. dr. Toma Ionescu nu înțelege incompatibilitatea dintre atitudinea d-sale și funcțiunea ce ocupă, colegii d-sale de Universitate vor repudia cum se cuvine o acțiune care nu are alt scop de cât de a-i face instrumentele auxiliare ale unei agitațiuni care tinde la o fuziune politică oare-care, în scopuri cari sunt evidente astăzi pentru toată lumea.

MERSUL RĂZBOIULUI

Orașul sârb Obrenovaț cucerit

— La Avala armatele aliate au prins 15 ofițeri și 2000 soldați sârbi. — Noul progres făcut de germani la Riga. — Grele lupte cu rușii la râul Styr. — Violente atacuri italiene respinse pe tot frontul. — Succesele ofensivei bulgare. — Situația la Dardanele. —

* Rușii mai au speranțe frumoase! Ei nădăjduesc că prin ofensiva începută de puterile centrale în Balcani, ofensiva care reclamă multe forțe militare, — frontul rusec al germanilor va fi slăbit de trupe și în acest caz — rușii vor fi în situație să obție și ei odată victorii.

Cam așa raționează oficialitatea rusă în cel mai nou comunicat al ei, răspîndit de agenția Vestnik în Europa și publicat de presa Ententei. Iată acest comunicat rusec:

»Inercarea de salvare, făcută la disperare de Germania, în Balcani, a avut, cum au prevăzut militari ruși, urmări importante. Austro-Germanii, spre a ataca pe Serbia, au trebuit să-și slăbească armatele Bothmer și Pflanzer, cari operau în Galiciia, înlesnind astfel mult eforturile armatei ruse. Ruperea frontului pe Stripa, și desvoltarea acestui succes, deschid perspective de noi progrese ruse. «Riets» reproduce opinia unei surse autorizate militare, după care inamicul va fi nevoit a-și modifica planurile nu numai pe frontul Galiciiei, ci încă și aiurea. În plus austro-germanii vor fi obligați a ține socoteală de faptul că acțiunea trupelor ruse va crește în proporție cu slăbirea energiei adversarului în urma aventurii balcanice și prin evenimentele de pe frontul fran-

cez. Pe frontul de nord, situația se prezintă amenințătoare pentru centrul armatei germane, ceia ce slăbește avantajul flancurilor sale, și-l condamnă la inactivitate. În plus reînnoirea acțiunii noastre la o sută de verste de Lemberg, creiază pentru austro-germani grija de a-și întări siguranța aripei lui drepte, ceia ce amenință firește operațiunile contra Serbiei. Astfel iese la iveală eșecul ireparabil al mersului armatelor germane spre Kiev și întărește siguranța că și alte încercări analoage dacă vor fi întreprinse vor rămâne de asemenea fără efect.»

Din acest comunicat rusec se vede clar că oficialitatea rusă e tare mulțumită cu situația ei pe câmpul de luptă — se bucură și speră. Dar își face socoteli fără birtaș. Căci din partea Germaniei se răspunde la optimismul rusec cu aceste constatări precise:

»În Rusia, situația trupelor austro-germane, va deveni mai avantajoasă, cu cât iarna va veni mai repede. Acum, toamna, ploile sunt o adevărată nenorocire în acele regiuni mlăștinoase, fără căi de comunicație, cu drumuri desfundate, care face aproape imposibil transportul artileriei grele și îngreunează enorma mișcare și înaintarea trupelor. Cu venirea iernei, înghețul va pune ca-

păt acestor greutăți. Cât pentru frig, el nu este dincolo de Bug, mai mare decât în multe orașe din Prusia orientală. Și dacă trupele austro-germane au putut ierna și s'au putut lupta cu succes iarna trecută pe culmile Carpaților, vor îndura mult mai lesne clima din regiunile ocupate azi în Rusia.

Din rapoartele oficiale dela 19 Octombrie reiese că rușii își dau silinți extraordinare să rupă frontul nostru de la Stir în Volinia și Polesia, băgând în foc mari masse de armată. Dar succesele pipăibile n'au putut repurta, și au suferit foarte mari pierderi. Numai într-o parte a frontului, s'au putut stabili pe malul de vest al râului Stir. Dar contra atacul trupelor aliate decurge acolo în mod favorabil.

Comunicatele dela 19 Octombrie anunță următoarele noi lupte de pe frontul rusec:

Rușii au continuat erii atacurile lor în regiunea mlăștinoasă și păduroasă de pe cursul de jos al râului Stir. La satul Boguslavka, la nord-vest de Derazno, rușii au pornit de trei ori la asalt contra pozițiilor noastre apărute de o divizie de honvezi. Ei au fost puși pe fugă de focul nostru și au lăsat în mâinile noastre 3 ofițeri, peste 500 soldați și 2 mitralieze. Și o divizie rusă care a înaintat peste râul Kalikovice a fost din nou gonit pe malul de răsărit. În regiunea Czartorisk, dușmanul a câștigat în câteva puncte, malul apusan al râului Stir. Acolo urmează încă lupte. La nord de Rafalovka rușii de asemenea au atacat cu forțe puternice. Ei au fost respinși, și am făcut acolo 100 prizonieri. Altfel situația e neschimbată la nord-est.

Höfer, mareșal locot.

Comunicatul german anunță:

Armata lui Hindenburg a luat cu asalt mai multe pozițiuni rusești la sud de Riga și a ajuns la râul Düna, la răsărit de Borkovic. Am prins acolo 1 ofițer, 240 soldați și 2 mitralieze. Un atac rusec la nord-vest de Iakobstadt a fost respins. În regiunea Smolvi un aeroplan al nostru a prăbușit un biplan francez condus de un căpitan rus și prevăzut cu o mitralieze engleză. La armata prințului Leopold al Bavariei nimic nou.

La armata generalului Linsingen-luptele relatate erii iau un curs favorabil pentru noi.

Șeful Statului major.

LUPTELE DIN APUS

Criza politică în Anglia și Franța

De pe frontul francez, comunicatul german dela 19 Octombrie nu are nimic nou de comunicat.

În Camera engleză, s'au adresat interpellări neplăcute guvernului. Deputatul Roche cere alegerea unei comisii cari să ancheteze operațiile dela Dardanele. Deputatul King cere publicarea docu-

mentelor asupra tratativilor cu Bulgaria.

— «Deutsche Tageszeitung» află din Haaga: Știri din Paris anunță că e apropiată retragerea întregului guvern francez de sub șefia lui Viviani.

Pe de altă parte revista engleză «Nation» vorbește de posibilitatea unei crize de guvern în Anglia. Prim-ministrul Asquith se va retrage, și va lăsa conducerea guvernului lui Balfour.

RĂZBOIUL CU SERBIA

— Cucerirea localităților Obrenovaț, Vodalni și Mala Krsna. — Unirea armatelor austro-ungare și germane. — 15 ofițeri și 2000 soldați sârbi prinși. — Au pornit trupe anglo-franceze în ajutorul Serbiei. — Succesele ofensivei bulgare. —

Cel mai important eveniment de pe frontul sîrbesc comunicat la 19 Octombrie, este cucerirea orașului Vranje de trupele bulgare. Prin aceasta, întreaga regiune la nord de Vranje, în deosebi Niș — este tăiată de Salonic. Pentru transportul trupelor anglo-franceze în Serbia, a mai rămas o linie mică la apus, care dela Skoplje duce la Mitrovica. Tot-odată la sud, bulgarii au trecut localitatea Stip, care e la 50 km. depărtare de granița bulgară și o singură zi de marș până la linia ferată dela Vardar.

În ce privește ofensiva austro-ungară și germană, e de constatat că armata lui Mackensen a ajuns la 40 km. la sud de Belgrad, regiunea Macsva este aproape cu totul curățit de trupe sârbesi acolo a fost cucerit orașul Obrenovaț.

Vremea din Serbia nu-i de loc favorabilă operațiilor militare. Căci cade zăpada, sau ploii torențiale îngreuiază comunicația.

Localitatea sîrbă Radujevac a fost distrusă de bombardarea bulgară. Populația sîrbă s'a refugiat pe teritoriul românesc. Bulgarii au atacat și Negotin și satele din jur, unde au avut de întâmpinat rezistența sîrbilor.

«Universul» anunță că la Niș au și sosit 30.000 soldați englezi și francezi. Acelaș ziar aduce și știrea falsă că trupe anglo-franceze au plecat la Negotin și Prahova, pentru a împiedica unirea trupelor austro-germane cu cele bulgare la Dunărea.

În Salonic au debarcat până acum peste 40.000 soldați englezi și francezi. Însemnate trupe ale Ententei se află acum în Macedonia, unde apără linia ferată dela Vardar.

Și Italia a declarat război Bulgariei.

Prim ministrul bulgar a declarat corespondentului lui «Berliner Tageblatt» că nu crede ca România să permită trecerea de trupe rusești. Dar chiar dacă trupe rusești vor debarca în Bulgaria vor fi tratate ca ori ce dușman.

În Grecia situația va rămâne liniștită.

Prim ministrul bulgar și-a exprimat nădejdea în victoria puterilor centrale și a aliaților lor. Efectul hotărârei Bulgariei se și vede. Delcasse a căzut, fiind că politica lui în Balcani a dat faliment. Sasonov — va avea aceiaș soartă. Aceștia sînt dușmanii Bulgariei. Ei cad, și noi învingem.

Iată seria de importante victorii de pe frontul sîrbesc anunțate la 19 Octombrie de rapoartele oficiale:

Atacurile armatelor aliate s'au făcut și pe ziua de ieri pretutindeni progrese. Ținutul Macsva este în cea mai mare parte în posesiunea noastră. — Trupele austro-ungare cari au trecut cu vapoare de ambele părți ale gurei râului Kolubara, au luat în cursul nopții orașul Obrenovaț și înălțimea la sud-est. Forțele aliate cari înaintează la sud de Belgrad, în urmărirea dușmanului au trecut dincolo de Ripanie. O coloană austro-ungară a luat cu un asalt de baionetă muntele țiganilor la sud de Grocka și a stabilit legătura cu diviziile germane cari înaintează cu succes de ambele părți ale cursului de jos ale râului Morava. În luptele de trei zile în jurul muntelui Avala și pentru pozițiile la nord-vest de Grocka am făcut prizonieri 15 ofițeri și 2000 soldați sârbi.

Bulgarii au smuls dela dușman prima linie întărită la răsărit de Piroț și au pătruns până în regiunea Vranje.

Höfer, mareșal locot.

Comunicatul german anunță:

La armata mareșalului Mackensen a fost luat orașul Obrenovaț de către trupele austro-ungare din ostirea generalului v. Kövess. La sud de Belgrad, trupele germane și austro-ungare, după lupte au ajuns înălțimea la răsărit de Vranic, la sud de Ripanj și la sud de Grocka dela Dunăre. Armata generalului Gallwitz cu aripa ei dreaptă a luat în stăpânire regiunea la vest de Seone, precum și localitatea Vodalmi și Mala Krsna. Ținutul de înălțimi de la Lucica precum și la sud și răsărit de Bozevac până la Mislijinovac a fost smulsă dela dușman.

Armata generalului Bojadiev a înaintat spre Zajecar, Knjazevac, peste Moro și spre Piroț. Alte trupe bulgare au luat Vranje din valea Moravei de sus, iar la sud au trecut linia Egri-palanca—Stip.

Șeful Statului major.

RĂZBOIUL CU ITALIA

— Eșuarea unor atacuri puternice italiene pe frontul Tolmino-Gorița-Doberdo. — Ce-i cu participarea Italiei la acțiunea din Balcani. —

Pe o întindere de 85 kilometri, de la Krn până la platoul Doberdo a început pe ziua de 18 și 19 Octombrie o nouă ofensivă italiană, cu foc violent de artilerie și atac de infanterie. Toate aceste atacuri au fost respinse cu grele pierderi pentru italieni.

v. Höfer descrie astfel în raportul său oficial dela 19 Octombrie noile lupte desfășurate pe frontul italian:

Luptele de pe frontul Isonzo au câștigat în intensitate. Eri la prînz, un viu foc de artilerie dușman a fost deschis asupra pozițiilor noastre de la Krn, capul de pod Tolmino, la Canale și Plave, contra capului de pod Gorița și contra platoului Doberdo. Acest foc a durat cu mare inversunare până în orele de seară, iar pe unele

...câre și în cursul nopții. Sub protecția acestui foc, infanteria italiană a trecut în multe locuri la atac. — La Km. Mrzli Vrh, și în fața pozițiilor noastre dela Tolmina, toate atacurile dușmane s'au prăbușit în focul nostru de infanterie, mitralieze și artilerie din flanc. Infanteria italiană a luat-o la fugă spre tranșeele ei, suferind foarte grele pierderi. În unele locuri, a preferat să strige »Avanti» fără însă să părăsească adăposturile lor.

Un atac îndreptat spre muntele Sabotino la vest de Salcano, și alte atacuri asupra pozițiilor dela Beteano, unde urmează lupte de mai multe zile au fost de asemenea respinse, aci infanteria italiană a suferit mari pierderi. În Carintia și Tirol domnește o vie activitate de artilerie.

Höfer, mareșal locot.

— Cu participarea Italiei la acțiunea Ententei în Balcani, nu mai știi ce să crezi. Într-o zi, vin știri din Italia după care guvernul italian a refuzat să trimească trupe italiene în Serbia. În altă zi se afirmă tocmai contrarul.

»Petit Journal» din Paris află din Roma, că Italia va lua parte la acțiunea din Balcani, trimițând vapoare de război și de transport în marea Egeică și la coastele Bulgariei și Turciei.

TURCIA ȘI DUȘMANII EI

— Rușii cer încetarea acțiunii la Dardanele. — Ce anunță comunicatul turc. —

În cercurile autorizate rusești s'a pornit un curent ca să se ceară sistarea acțiunii Ententei, la Dardanele. Colonelul rus Šumski declară în »Birsevia viedomosti» că a considerat totdeauna acțiunea dela Dardanele de prisos, de oarece chiar dacă ea ar reuși — n'ar avea rezultat practic până ce puterile centrale nu vor fi învinse pe celelalte fronturi.

— Comunicatul turc anunță că la Arribunum artileria turcă a redus la tăcere artileria dușmană și tunurile dela torpiloare. La Sedil Bahr, dușmanul a aruncat în 24 ore — peste 1000 granate — dar fără efect.

În Caucaz, turcii au avut succes, respingând în ceață, lângă riul Arab, un atac rusesc. Rușii au fugit, lăsând acolo morți, răniți și material de război.

Știrile zilei

Pacea dela București

La 28 Iulie 1915 s'a încheiat pacea dela Et. areșt punându-se ca, art. 10-mii din Balcani.

Acum focul din Balcani
Iară s'a aprins din nou
La pacea d'acum doi ani
Tocmai un contrar eoc
Înțelegerea d'atunci
Azi e dată de minciună
Facei dela București
Li poți zice: pace bună.

Satyros

Un consiliu de ministri ungar

s'a ținut ieri, seară, în palatul ministrului prezidiu din Uda, sub președinția contelui Tisza.

Moștenitorul de tron,

din ordinul monarhului a inspectat între 12-16 Octombrie frontul de luptă din Galiția de răsărit, unde lupta armata generalului v. Böhm-Ermoli.

Comuna Budapesta vinde cu 1 cor. mai ieftin...

Comisia de aprovizionare a Capitalei cu alimente, dela consiliul comunal din Budapesta, în ședința ce a ținut-o ieri sub președinția primarului Barczy, a hotărât ca primăria să puie în vânzare carnea și untură de porc, de care dispune, — în magaziiile comunale din Capitală, cu 1 coroană mai ieftin de kilogram, decât e prețul de azi în piață.

Consiliul comunal va cere guvernului să fixeze și prețul maximal al untului.

Superioritatea recoltei de grâu române din anul acesta

Recolta grâului pe anul curent se ridică în România la 32.000.000 hectolitri. Producțiunea revine la 7 hectolitri de hectar.

Recolta e superioară celei de anul trecut cu 2 milioane hectolitri.

Miniștrii români bolnavi

Din București ni se scrie:

D. Em. Porumbaru ministru de externe, se află grav bolnav de o congestie pulmonară.

Eri, starea d-lui Porumbaru a fost mai bună. M. S. Regele a cerut informațiuni asupra sănătății d-lui Porumbaru.

D. Morțun ministru de interne, care se află suferind la Roman, va fi nevoit a mai rămâne încă două zile în acelaș oraș.

46.000 m. ștofă pentru copii săraci

Secțiunea primăriei din Budapesta care se ocupă cu ajutorarea săracilor, a fost încunostințată că comisia de protecțiune în timp de război a cedat comunei Budapesta 46.000 metri ștofe pentru îmbrăcăminte de iarnă pentru copii săraci. Din această cantitate de postav, se vor putea investimta 12.000 copii. Cum în Budapesta sînt 20.000 copii săraci, mai e nevoie de 200.000 cor. pentru a îmbrăca toți copii săraci.

Din mucenicia invalizilor români întorși din prinsoarea rusească

Se știe că o parte din invalizii monarhiei aflați în captivitatea rusească, cari au fost retrimiși în patrie de autoritățile rusești în schimbul invalizilor ruși eliberați de noi, — zdrobiți fiind de lungă călătorie din Siberia, au poposit într-un spital din Leitmeritz. De acolo primim următoarele rânduri înduioșătoare dela un grup de invalizi români, cari ne istorisesc ceva din dureroasa lor mucenicie.

Data din Leitmeritz, 1915, 14 Octombrie.

Mult Onorate D-le Redactor!

Iată noi, soldați din Ungaria, cari în luptă răncene am fost greu răniți, am ajuns în prinsoare la ruși. În țara lor am petrecut mai multe luni. Unii dintre noi au fost răniți încă la începutul războiului în lupte dela Lemberg, alții la Przemyśl, și fine alții, mai târziu, pe pământ

al Rusiei. Când ne-au prins rușii, ne-au luat și ne-au dus mai multe zile de rând până ce ne-au așezat prin diferite orașe. Dar ne-au năcăjit rău de tot, căci după ce mâncările lor nu sunt de loc bune, nu ne-au lăsat nici să ne odihnim într-un loc de durerile rănilor noastre, ci ne-au transportat mereu, ne-au trimis din oraș în oraș și foarte puțină grijă au dus de noi. Mai ales pe d-nii preoți români nu i-au mai trimis pe la noi, să ne mai spovedească și să ne cuminece, să ne mai mângăie după legea noastră strămoșască. Și așa am fi putut să murim negrijit.

Când am înțeles, ca o să ne ținem în țara noastră iubită, n-am mai putut de bucurie. Toate necazurile le-am uitat, cu gândul, că ajungem la iubiții noștri frați. Dar când am ajuns aici la Leitmeritz și ne-am coborât de pe tren și ne-au pus aici în spital, am văzut, că nici aici nimănui nu știe să vorbească cu noi, în dulcea noastră limbă românească. Ne-a cuprins din nou o întristare.

Dar apoi mare bucurie am avut, când zilele trecute a venit la noi, pe ne așteptate, părintele cătănesc, George Sdicu, paroch gr. or. român despre care și alți răniți ne-au povestit, că i-a vizitat și pe dinșii.

Părintele Sdicu a vorbit mult cu noi, mângăindu-ne pentru durerile ce le-am suferit până acuma și ne-a spus, că ne va cumineca. La 2 Octombrie ne-a spovedit și cumenicat, spunându-ne după cumenicătura vorbe foarte frumoase. Ii mulțumim foarte frumos pentru această. Căci ne-a mai ușurat de năcazurile noastre.

Altecum suntem în pace și abea așteptăm să venim la căminurile noastre, căci de patrasprezece luni de zile nu știm despre familiile noastre. Vă rugăm frumos să publicați aceste știri în prețuita Dv. foaie, ca să fie ai noștri de acasă liniștiți; că suntem în viață în țara noastră.

Iată numele invalizilor români, veniți din Rusia și acum aflați în Reserve-Spital, Barak 7, din Leitmeritz:

George Turcu din comuna Agadici (comitatul Caraș-Severin), din reg. Nr. 8 de honvezi, Martin Patrik din comuna Teregova, din reg. Nr. 8 de honvezi, George Anti din comuna Sobocel, din reg. Nr. 33 de inf. din Arad, Ion Ciupă din comuna Talpe din reg. Nr. 4 de honvezi din Bihor, Ion Raf din comuna Borșia, din reg. Nr. 85 de honv. din Marămurăș, Tudor Pantea din comuna Săliște, din reg. Nr. 4 de honv. din Bihor, Andrei Craici din comuna Bălsi din reg. Nr. 8 de honvezi din Caraș-Severin, Ion Pantia din comuna Kușiș, din reg. Nr. 21 de honv. din Cluj, Gligor Fiștia din comuna Gilad, din reg. Nr. 7 de honv. din Timiș, Zaharie Maier din comuna Cehe, din reg. Nr. 32 de honv. din Salaj, Ion Avram din comuna Fizeș-Szt. Petru, din reg. Nr. 32 de honv. din Szolnok-Doboka, George Popovici din Brașov, din reg. Nr. 24 de honv. din Brașov, Vasile Laslo din comuna Nagi Ludaș, din reg. Nr. 23 de honv. din Sibiu, Tudor Muntean din comuna Also-Okla, din reg. Nr. 50 de inf. din Turda-Ariaș, Tudor Pop din comuna Bistra, din reg. Nr. 21 de honv. din Turda. Dat de George Turku sztó, comuna Agadici.

Editor și redactor responsabil:
Dimitrie Birăuțiu.

Tip. »Poporul Român», Budapesta, Ilka-utca nr. 36

Dela Administrația ziarului

„Foaia Poporului Român“

BUDAPESTA, VII., Ilka-utca 36

se pot cumpăra următoarele cărți:

Rugăciuni pentru soldați

cu binecuvântarea Pr. SS. LL. episcopii Dr. E. Cristea (pentru gr. orientali) și Dr. Valer Erențiu (pentru greco-catolici).

Prețul: 1 exemplar cu porto poștal 10 filer;

50 exemplare cu porto poștal 3 cor. 20 fileri;

100 exemplare cu porto poștal 5 cor. 30 fileri.